

CultureTalk Tibetan Language and Culture Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Main Sources of Income

Amdo Dialect

Tibetan transcript:

བ། བྱིང་ཚོས་ཕྱེ་བར་ཆ་མཚོན་ན་འབྲོག་པ་དང་རྩོད་པ་ཚོས་ཡོང་དགོའི་འབྲུང་ཁུངས་གང་རེད།

ནོར་བུ། ད་དེ་ཟེར་རྒྱ་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་དང་དེ་ཚོར་མཚོན་ན་ཞིང་ལས་གཙོ་བོ་བསྟན་དགོས་པ་ཞིག་རེད།

མང་ཚོགས་གི་ནང་ཡར་ཕྱོན་ཡིན་ན་འབྲུང་ཁུངས་གཙོ་བོ་ཞིང་ལས་རེད་ལ་དེ་ཚོས་འབྲུ་རིགས་ནས། གྲོ། ལོག་རི། སྐྱ་མ་སོགས་གཙོ་བོ་དེ་ཚོ་འདྲེབས་ནས་བཅོང་བ་དེ་རེད། དེའི་ཕྱིར་འབྲུ་རིགས་ནི་ཡོང་དགོ་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག་རེད།

དེ་རྗེས་ད་བར་མཚོན་ན། ད་ཉེ་བའི་ལོ་4་ནས་10བར་དུ་མང་ཚོགས་གི་ཡོང་དགོ་གཞན་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་དབྱིད་ཀ་ནས་དབྱར་ཁའི་བར་དུ་ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ལྷ་མཚུག་ནས་ལྷ་བ་ལྷ་བའི་བར་དུ་དེ་ཚོས་དབྱར་རྩྭ་རྩོ་ནི་རེད། འབྲུ་རྩོ་རྒྱ་དེ་མཚོན་ན་མང་ཚོགས་གི་ཡོང་དགོ་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད།

མཐའ་ན་ད་བར་མང་ཚོགས་རྩོད་འབྲོག་གང་དང་གང་ཡིན་ན་འབྲུ་རྩོ་བ་དེ་བྱིམ་ཚང་དེའི་འཚོ་བ་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བའི་རྒྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་དུ་གྱུར་འདུག།

དེ་ཅི་ལྟར་ཤེས་ཐུབ་གི་བཤད་ན་སྐབས་དེ་དུས་ད་དེ་ཚོ་རྩོད་ཕྱོགས་སར་མཚོན་ན་ཞིང་འདྲེབས་ཚར་བའི་དུས་དེ་དང་ཉག་དུ་ཁེལ་ཡོད།

དེ་ནས་མར་ད་དེ་ཚོ་ལ་ཆ་མཚོན་ན་རུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞིང་ནང་ལ་རྒྱ་འབྲེན་བ་སོགས་མེད་པའི་རང་བྱུང་ལ་བསྟན་ཡོད།

ད་གནམ་བབས་དང་ན་ཉ་ཅང་བཟང་བ་དང་ད་སྐབས་རེར་གནམ་མ་བབས་ཀྱང་ཁོ་ཚོར་ཐབས་ཤེས་གཞན་པ་མེད།

ད་སྐབས་དེ་དུས་ཞིང་བཟང་ཚར་རྗེས་བྱིམ་ཚང་དེས་ནང་ལོ་ལོ་ན་ཕུད་པའི་གཞོན་པ་ལོ་ཉེ་ཤི་ནང་དང་མཐའ་ན་ལོ་བཞི་བཅུ་ཐོན་མ་ཐོན་ཚང་མ་ས་ཐག་ཉེ་ས་དེ་ཚོས་ས་ཆ་མཚོན་ན་ཐག་ཉེ་ས་རེབ་གོང་ས་ཆའི་ཅེ་ལོག་གི་མཐོ་སྐང་སོགས་ལ་འབྲུ་རྩོ་རྒྱ་མཐུད། ཐག་རིང་ས་མགོ་ལོག་དམའ་སྟོ་རྩོད་དང་ཡང་ན་ཡི་ལུལ་ས་ཁུལ་སོགས་ཀྱི་མཐོ་སྐང་ལ་འབྲུ་རྩོ་རྩྭ་འགྲོ།

ས་ཆ་དེ་ཚོས་མཐོ་སྐང་ན་འབྲུ་ཡོད་ལ་འོན་ཀྱང་ས་ཆ་སོ་སོའི་འཁོར་ལུགས་སོགས་མི་གཅིག་པའི་རྒྱུ་རྒྱས་འབྲུ་ཡི་ཆེ་རྒྱུ་མི་གཅིག་པའི་རིན་གོང་ཡང་མི་གཅིག།

འབྲུ་ཆེ་ཆུང་མི་གཅིག་པའི་ས་ཆ་ཁ་ཤས་ལ་མང་ཚོགས་ཚོ་འབྲུ་ཚོ་ཕྱོད་འགོ་དུས་ས་རིན་ལྡན་དགོས། དེར་སློབ་མོ་སློང་གི་ཡན་
ཆད་དང་ཁྲི་གཅིག་ནས་གསུ་བར་སློབ་དགོས།

ད། སློབ་དེ་སློབ་ཀྱི་སློབ་དགོས་སམ་སླེ་བ་དེས་སློབ་དགོས།

མོར་བྱ། དེ་སློབ་ཀྱི་སློབ་དགོས། དཔེ་བཞག་ན་དང་ཚང་མཚོན་ན་འབྲུ་ཚོ་མཁན་མི་གསུམ་ཡོད་པ་ཆ་བཞག་ན་ ད་འབྲུ་ཚོ་ཕྱོད་

མ་ སོང་གོང་གི་ཡར་སློབ་དེ་ལ་ས་ཆ་ཐག་ཚད་བྱེད་ཚར་ཡོད། ད་སྐབས་ཡིན་ན་ད་ས་ཆ་དེ་ཚོང་ལས་གི་ཁ་ཕྱོགས་སུ་འགོ་
བཞིན་ཡོད།

དཔེ་བཞག་ན་ད་ས་ཆ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་བཟང་བ་དང་ངོ་ཤེས་བ་སོགས་མང་པོ་ཡོད་ན་ལོ་དེར་འབྲུ་ཚོ་བའི་དུས་ངའི་ས་ཆ་དེ་
སློབ་སློང་ཁ་ཤས་འཕེལ་ཁྲི་ཁ་ཤས་སློབ་ནས་ཉོས་དེ་ དེ་ནས་ཡང་ངའི་ས་ཆ་དེ་སློབ་པའི་ནང་གི་མི་གཞན་ལ་བཙོང་ནས་ཁེ་
ཕན་ཟ་བ་སོགས་ཡོད། དཔེར་ན་ངའི་ས་ཆ་དེར་ཁྲི་གཉིས་བྱིན་ཡོད་ན་ཁྲི་གསུམ་སྐྱང་ནས་བཙོང་བ་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད།
འབྲུ་ཚོ་བའི་དུས་ཡུན་ནི་རྩ་བ་གཅིག་ནས་གསུམ་གྱི་བར།

ད། འབྲུ་ཚོ་ཕྱོད་མང་ཆེ་བ་བྱ་འགོ་འཕེལ་བྱེད་འགོ།

མོར་བྱ། དེར་བྱ་དང་བྱ་མེད་གྱི་བྱུང་པར་མེད། དཔེ་བཞག་ན་ངའི་བྱིམ་ཚང་དེ་ལ་བྱ་མོ་གཉིས་དང་བྱ་གཅིག་ དེ་ནས་ངའི་
བྱ་མེད་ཡོད་པ་ཡིན་ན། གལ་སྲིད་ང་ཚོ་ཚང་མར་ལས་ཀ་གཞན་གཅིག་ཀྱང་མེད་ན་ཚང་མ་འབྲུ་ཚོ་ཕྱོད་འགོ་ནི་རེད།

English translation:

Sonam [Interviewer]: As for your village, what are the main sources of income for farmers and nomads?

Norbu [Interviewee]: Well, people in my region are living mainly based on farming.

For majority of the people, farming was the main source of living income; we grow crops such as wheat, grapeseed oil, and beans, and sell them. Hence, farming is the main source of income. From then to now, within 4 to 10 years, the most common source of income for the majority of people in my village has been collecting caterpillar fungus during early spring, February, to early summer, May. It is the most common source of income for the majority. Besides whether it is farming or herding, collecting caterpillar fungus has become the most popular source of income that improves/elevates the living standard of many families. How I know about that is, at that time in our village, it will be the time when we are done with cultivation. Then, for us, we don't have irrigations, we depend of on nature [weather]. If it rains then that's very fortunate. Otherwise, people have no other choices. After you are done with farming, from each family, excluding the seniors, youth in 20s and also people who are in 40s go out to their nearby areas to collect caterpillar fungus. According to our place [Rebgon], the roof of the county is the hot spot where people could collect caterpillar fungi. That kind of places has

lots of caterpillar fungi to collect, but due to the difference in the climate and environment the sizes of the caterpillar fungus varies, and the price you get [for caterpillar fungus] differs based on the size of the caterpillar fungus. Because of the differences in the size of the caterpillar fungi, sometimes when you go to certain places to collect caterpillar fungi, you have to pay an entrance tax, and it is more than one thousand [Yuan,] it is between twenty to thirty thousand [Yuan].

Interviewer: Do the individuals or the county has to pay the balanced due?

Norbu: That...individuals has to pay for that. For example, if there are three family members in my family who are going to collect caterpillar funguses. Before we go, we have already decided on the place. As of nowadays, those places has turned for commerce. For example, if I have a good relationship with [people] in the place, if I have a lot of people that I know from that place, then I when it get near to the time for collecting caterpillar funguses, I could buy that place for few thousands or for more. Then again, I can sell it to another person in the county and earn some profits from that. For example, if I had bought a place for a two thousand, there are many [people] who will sell it back for thirty thousand.

Sonam: Mostly, do males or females go to collect caterpillar fungi?

Norbu: It does not matter whether it is man or woman for that. For example, in my family there are two women and one men. Then, if there are no other jobs for us to complete, we all will go to collect caterpillar fungi.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated